

Biuletyn MSSF Naprzeciw Standardom

W tym wydaniu:

I. Doroczne poprawki do MSSF 2010

Trzecia seria poprawek wydanych w ramach dorocznego procesu poprawek ukierunkowanych na wprowadzenie niezbędnych, ale niepilnych, zmian w MSSF.

(Str. 2)

II. Zamykanie korytarza

- RMSR proponuje znaczące zmiany sposobu rozliczania świadczeń emerytalnych

Zdaniem Rady projekt standardu rozwiązuje problemy braku przejrzystości i niespójności stosowanych praktyk i wprowadza inne niezbędne udogodnienia w zakresie ujmowania, prezentacji i ujawniania programów określonych świadczeń pracowniczych.

(Str. 6)

III. Propozycja RMSR dotycząca opcji wartości godziwej dla instrumentów finansowych

Projekt standardu przedstawiający propozycje prezentacji zysków i strat na zobowiązaniach w opcji wartości godziwej, który wpisuje się w plan podniesienia jakości i uproszczenia księgowości instrumentów finansowych.

(Str. 11)

Zawierający:

Listę MSSF, które jeszcze nie weszły w życie albo nie zostały jeszcze zatwierdzone przez UE

I. Doroczne poprawki do MSSF 2010

Wprowadzenie

Dnia 6 maja 2010 roku Rada Międzynarodowych Standardów Rachunkowości (**RMSR**) opublikowała „Poprawki do MSSF 2010” – zawierające zmiany do siedmiu Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej (MSSF). To już trzecia seria poprawek wydanych w ramach dorocznego procesu poprawek ukierunkowanych na wprowadzenie niezbędnych, ale niepilnych, zmian w MSSF.

Tabela na następnych stronach przedstawia wszystkie zmiany do Standardów i Interpretacji. Zmiany te mają różne daty wejścia w życie – szczegóły podano w tabeli.

Zmiany przeniesione z projektu standardu

Ostateczne wersje zmian nie różnią się znacząco od propozycji zawartych w projektach, choć pięć propozycji nie dotarło do stadium końcowego, a do pakietu dołożono jedną dodatkową poprawkę. Ta ostatnia, „Zastosowanie kosztu zakładanego do działalności podlegającej regulacji stawek”, była przedmiotem odrębnej dyskusji we wrześniu 2008 roku.

Pięć propozycji, które nie zostały zrealizowane, przejdzie przez następujące procedury:

- Proponowana poprawka do **MSSF 5** dotycząca utraty znaczącego wpływu nad jednostką stowarzyszoną lub współkontrolowaną oraz propozycja zmiany **MSR 28** dotycząca częściowego wykorzystania wartości godziwej do wyceny jednostek stowarzyszonych zostaną włączone do nowego dokumentu „Transakcje wspólnych przedsięwzięć MSSF” („Joint arrangements IFRS”), których publikację planuje się na czerwiec 2010 roku.
- Propozycja zmiany do **MSR 8** dotycząca zmiany terminologii cech jakościowych zostanie wprowadzona po publikacji rozdziału nowych Założeń koncepcyjnych „Cechy jakościowe”.
- Proponowana zmiana do **MSR 27** dotycząca ujmowania utraty wartości inwestycji w jednostkach stowarzyszonych w jednostkowym sprawozdaniu finansowym inwestora oraz proponowana zmiana do **MSR 40** dotycząca przejścia z modelu wartości godziwej na model kosztowy zostały przekazane do dalszych analiz.

Poprawki powodujące znaczące zmiany bieżących praktyk

Większość poprawek dotyczy kwestii szczegółowych i nie będzie miało znaczącego oddziaływania w praktyce. Są jednak dwie, które mogą doprowadzić do znaczących zmian rachunkowych w określonych okolicznościach.

- **Wycena niekontrolujących udziałów:** Obecnie, wszystkie składniki niekontrolujących udziałów można wyceniać albo w wartości godziwej, albo proporcjonalnie do ich udziału w możliwych do zidentyfikowania aktywach, co może spowodować wycenę niektórych instrumentów kapitałowych w wartości zerowej. Zasada wyceny zawarta w **MSSF 3** została więc zmodyfikowana tak, by ograniczyć możliwości wyboru wyceny do udziałów niesprawujących kontroli obecnych w instrumentach kapitałowych uprawniających posiadaczy do proporcjonalnego udziału w aktywach jednostki netto w przypadku jej likwidacji. Wszystkie pozostałe składniki niekontrolujących udziałów należy wyceniać w wartości godziwej na dzień przejęcia, chyba że MSSF wymagają zastosowania innych podstaw wyceny.
- **Zakładany koszt aktywów wykorzystywany w działalności o regulowanych stawkach:** Poprawka ta rozszerza zastosowanie zwolnienia od wyceny po koszcie zakładanym

na jednostki, których działalność podlega regulacji stawek. Mogło dojść do sytuacji, iż zgodnie z poprzednimi zasadami rachunkowości jednostka kapitalizowała jako część wartości bilansowej rzeczowego majątku trwałego albo wartości niematerialnej takie składniki, które nie kwalifikują się do kapitalizacji zgodnie z MSSF (np. kalkulacyjny koszt kapitału własnego). Obecnie jednostka posiadająca takie pozycje usuwa niekwalifikujące się kwoty na zasadzie retrospektywnej korekty lub stosuje wartość godziwą jako koszt zakładany. Oba te rozwiązania wiążą się z poważnymi trudnościami natury praktycznej, ponieważ kwoty ujęte w kosztach całkowitych składnika rzeczowego majątku trwałego często nie

są rejestrowane oddzielnie. Poprawka umożliwia jednostkom, których działalność podlega regulacji stawek, wykorzystanie wartości bilansowej zgodnej z uprzednio stosowanymi zasadami rachunkowości jako kosztu zakładanego na dzień przejścia na MSSF pod warunkiem przeprowadzenia testu na utratę wartości zgodnie z **MSR 36** na ten sam dzień.

Standard	Temat	Opis poprawki	Data wejścia w życie i postanowienia przejściowe
MSSF 1 Zastosowanie MSSF po raz pierwszy	Zmiany zasad rachunkowości w roku przyjęcia MSSF	Precyzuje, że jeżeli jednostka stosująca MSSF po raz pierwszy zmienia zasady rachunkowości lub zastosowanie możliwości odstępstw od MSSF 1 po opublikowaniu sprawozdania śródrocznego zgodnie z MSR 34 "Śródroczna sprawozdawczość finansowa" ale przed publikacją jej pierwszego sprawozdania zgodnego z MSSF, powinna wyjaśnić wprowadzone zmiany i zmodyfikować uzgodnienia między poprzednio stosowanymi zasadami rachunkowości a MSSF. Wymogi MSR 8 nie mają w takim przypadku zastosowania.	Obowiązuje w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2011 roku lub później z możliwością wcześniejszego zastosowania.
MSSF 1 Zastosowanie MSSF po raz pierwszy	Podstawa przeszacowania jako "koszt zakładany"	Precyzuje, że jednostka stosująca MSSF po raz pierwszy ma prawo uznać wartość godziwą zależną od okoliczności za „koszt zakładany” przy przeszacowaniu dokonywanym po dacie przejścia na MSSF, ale w okresie objętym pierwszym sprawozdaniem finansowym sporządzonym zgodnie z MSSF. Wszystkie wynikające stąd zmiany należy ujmować bezpośrednio w kapitale własnym na dzień wyceny.	Obowiązuje w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2011 roku lub później z możliwością wcześniejszego zastosowania.
MSSF 1 Zastosowanie MSSF po raz pierwszy	Zakładany koszt aktywów wykorzystywany w działalności o regulowanych stawkach	Precyzuje, że jednostka po raz pierwszy stosująca MSSF może użyć wartości bilansowych wyliczonych zgodnie z poprzednimi zasadami rachunkowości w odniesieniu do składników rzeczowego majątku trwałego lub wartości niematerialnych wykorzystywanych w działalności podlegającej regulacji stawek. Wyboru tego można dokonywać w odniesieniu do pojedynczych pozycji.	Zmiana ta obowiązuje w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2011 roku lub później z możliwością wcześniejszego zastosowania.

Standard	Temat	Treść poprawki	Data wejścia w życie i postanowienia przejściowe
MSSF 3 Połączenia jednostek gospodarczych (2008)	Wycena niekontrolujących udziałów	Precyzuje, że dopuszcza się wycenę niekontrolujących udziałów w wartości godziwej lub według ich proporcjonalnego udziału w możliwych do zidentyfikowania aktywach netto jednostki przejmowanej zgodnie z MSSF 3 (2008) wyłącznie w odniesieniu do niekontrolujących udziałów ważnych w chwili obecnej i uprawniających posiadaczy do proporcjonalnego udziału w aktywach netto jednostki przejmowanej w przypadku likwidacji. Wszystkie pozostałe składniki niekontrolujących udziałów należy wyceniać w wartości godziwej na dzień przejścia, chyba że MSSF wymagają zastosowania innych podstaw wyceny.	Obowiązuje w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 lipca 2010 roku lub później z możliwością wcześniejszego zastosowania. Stosuje się prospektywnie od dnia zastosowania po raz pierwszy przez jednostkę MSSF 3 (2008) .
MSSF 3 Połączenia jednostek gospodarczych (2008)	Niewymienione i dobrowolnie wymienione nagrody – płatności w formie akcji	<p>Precyzuje, że obecnie obowiązujący wymóg wyceny nagród przyznanych przez jednostkę przejmującą zastępujących transakcje płatności w formie akcji jednostki przejmowanej zgodnie z MSSF 2 na dzień przejścia („wycena na warunkach rynkowych”) dotyczy również płatności w formie akcji jednostki przejmowanej, które nie zostały wymienione.</p> <p>Precyzuje, że obecnie obowiązujący wymóg alokacji wyceny rynkowej nagród wymiennych między kwotą zapłaty przekazaną w chwili połączenia jednostek gospodarczych a wynagrodzenie po dacie połączenia dotyczy wszystkich wymiennych nagród niezależnie od tego, czy jednostka przejmująca ma obowiązek je wymienić, czy wymiana ma charakter dobrowolny.</p>	Obowiązuje w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 lipca 2010 roku lub później. Stosuje się prospektywnie od dnia zastosowania po raz pierwszy przez jednostkę MSSF 3 (2008) . Wcześniejsze zastosowanie jest dopuszczalne.
MSSF 3 Połączenia jednostek gospodarczych (2008)	Wymogi przejściowe dotyczące warunkowego przychodu z tytułu połączenia jednostek gospodarczych przed datą wejścia w życie MSSF 3 (2008)	Precyzuje, że MSR 32 „Instrumenty finansowe: ujmowanie i wycena”, MSR 39 „Instrumenty finansowe - ujawnianie informacji” i MSSF 7 „Instrumenty finansowe: ujawnianie informacji” nie dotyczą warunkowego przychodu z tytułu połączenia jednostek gospodarczych, których data przejścia przypada przed wejściem w życie MSSF 3 (2008) .	Obowiązuje w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 lipca 2010 roku lub później z możliwością wcześniejszego zastosowania.

Standard	Temat	Treść poprawki	Data wejścia w życie i postanowienia przejściowe
MSSF 7 Instrumenty finansowe: ujawnianie informacji	Doprecyzowanie wymogów ujawnień	Zachęca do ujawniania informacji jakościowych w kontekście ujawnień ilościowych wymaganych by użytkownicy sprawozdań finansowych mogli wyrobić sobie ogólny pogląd na charakter i zakres ryzyka wynikającego z instrumentów finansowych. Precyzuje wymagany poziom szczegółowości ujawnianych informacji dotyczących ryzyka kredytowego oraz zabezpieczeń oraz zapewnia zwolnienie z ujawniania informacji o renegowanych kredytach.	Obowiązuje w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2011 roku lub później z możliwością wcześniejszego zastosowania.
MSR 1 Prezentacja sprawozdań finansowych	Objaśnienia do zestawienia zmian w kapitale własnym	Stwierdza, że jednostka może przedstawić analizę poszczególnych pozycji innych całkowitych dochodów albo w zestawieniu zmian w kapitale własnym, albo w notach do sprawozdania finansowego.	Obowiązuje w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2011 roku lub później z możliwością wcześniejszego zastosowania.
MSR 27 Skonsolidowane i jednostkowe sprawozdania finansowe (2008)	Wymogi przejściowe w odniesieniu do poprawek wynikających z modyfikacji MSR 27 (2008)	Precyzuje, że poprawki do MSR 21 „Skutki zmian kursów wymiany walut obcych”, MSR 28 „Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych” i MSR 31 „Udziały we wspólnych przedsięwzięciach” wynikające ze zmian w MSR 27 z roku 2008 (z wyjątkiem MSR 28.35 i MSR 31.46 stosowanych retrospektywnie) należy stosować prospektywnie.	Obowiązuje w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 lipca 2010 roku lub później z możliwością wcześniejszego zastosowania.
MSR 34 „Śródroczna sprawozdawczość finansowa”	Znaczące zdarzenia i transakcje	Podkreśla, że zgodnie z MSR 34 informacje dotyczące znaczących zdarzeń i transakcji w okresach śródrocznych powinny stanowić aktualizację odpowiednich informacji zamieszczonych w najnowszym sprawozdaniu rocznym. Wyjaśnia, w jaki sposób należy stosować tę zasadę do instrumentów finansowych i ich wartości godziwych.	Obowiązuje w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2011 roku lub później z możliwością wcześniejszego zastosowania.
KIMSF 13 Programy lojalnościowe	Wartość godziwa punktów lojalnościowych	Wyjaśnia, że „wartość godziwa” punktów lojalnościowych powinna uwzględniać: <ul style="list-style-type: none"> kwotę upustów lub zachęt, które w innych okolicznościach zaoferowano by klientowi zamiast punktów lojalnościowych otrzymanych przy transakcji sprzedaży oraz oczekiwane odliczenia. 	Obowiązuje w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2011 roku lub później z możliwością wcześniejszego zastosowania.

II. Zamykanie korytarza — RMSR proponuje znaczące zmiany sposobu rozliczania świadczeń emerytalnych

Wprowadzenie

W dniu 29 kwietnia 2010 roku Rada Międzynarodowych Standardów Rachunkowości (RMSR, Rada) opublikowała projekt standardu ED/2010/3 „Programy określonych świadczeń pracowniczych – propozycja zmian do MSR 19”. Choć RMSR nie zdecydowała się na ponowne zamieszczenie paru fundamentalnych propozycji zawartych w materiale do dyskusji z marca 2008 roku pt. „Wstępne poglądy na zmiany do MSR 19”, nie ma wątpliwości, że ewentualne przyjęcie propozycji zawartych w projekcie znacząco wpłynie na wiele podmiotów posiadających programy określonych świadczeń pracowniczych. Choć wpływ na sprawozdania finansowe poszczególnych podmiotów będzie różny, wiele może spodziewać się spadku wykazywanego dochodu netto, redukcji zmienności dochodów przy wzroście zmienności innych całkowitych dochodów oraz wzrostu wartości zobowiązań lub zmniejszenia kwoty aktywów w sprawozdaniu z sytuacji finansowej. Propozycje mogą również spowodować ostrożniejsze inwestowanie w programy określonych świadczeń pracowniczych, w obawie przed zwiększeniem kosztów świadczeń. Potencjalne skutki wprowadzenia proponowanych rozwiązań przedstawiono poniżej.

Często krytykuje się **MSR 19** za to, że dopuszcza ujmowania zysków i strat aktuarialnych w późniejszych okresach i brak jednoznacznych rozstrzygnięć w innych obszarach, co prowadzi do braku przejrzystości i niespójności stosowanych praktyk. Zdaniem Rady projekt standardu rozwiązuje te problemy i wprowadza inne niezbędne udogodnienia w zakresie ujmowania, prezentacji i ujawniania programów określonych świadczeń pracowniczych. Termin zgłaszania uwag do projektu upływa 6 września 2010 roku. Do upływu tego terminu **RMSR** będzie kontynuować kontakty z zainteresowanymi stronami w celu zebrania odpowiedniej liczby opinii.

Kluczowe propozycje

Projekt standardu proponuje znaczące zmiany w stosunku do aktualnych wymogów **MSR 19**.

Eliminacja metody korytarzowej

Propozycja eliminacji możliwości zastosowania metody korytarzowej będzie miała zapewne najdalej idące skutki. Metoda korytarzowa dopuszcza rozłożenie w czasie ujęcia części zysków i strat aktuarialnych niemieszczących się w wyznaczonym korytarzu wartości (większych niż 10% zobowiązania z tytułu zdefiniowanych świadczeń lub 10% wartości godziwej aktywów programu).

Eliminacja tej metody spowoduje konieczność natychmiastowego ujęcia zysków i strat aktuarialnych w innych całkowitych dochodach, zaś składnik emerytalnych aktywów lub zobowiązań netto ujęty w sprawozdaniu z sytuacji finansowej będzie odzwierciedleniem pełnej kwoty nadmiaru lub niedoboru środków w programach świadczeń. Rezygnuje się również z możliwości ujmowania zysków i strat aktuarialnych w wyniku finansowym.

Choć propozycja eliminacji metody korytarzowej stanie się zapewne przedmiotem zbiorowej krytyki w procesie nadsyłania uwag, Rada dąży do eliminacji obaw związanych ze zmiennością dochodu netto wymuszając ujmowanie zysków i strat aktuarialnych w innych całkowitych dochodach.

Przykład

Do programu określonych świadczeń pracowniczych w firmie należą aktywa w kwocie **50 PLN** oraz zobowiązanie z tytułu określonych świadczeń w kwocie **70 PLN** na koniec okresu bieżącego. W roku bieżącym plan przyniósł stratę aktuarialną w kwocie **10 PLN** wskutek zmian w oczekiwanych kosztach świadczeń oraz wartości aktywów należących do programu. Załóżmy, że w poprzednich okresach nie występowały zyski ani straty aktuarialne, a średni pozostały okres życia pracowników uczestniczących w funduszu wynosi **10 lat**.

Korytarz obliczono na **7 PLN** (stanowiąca kwotę wyższą z 10% kwoty **50 PLN** lub 10% kwoty **70 PLN**). W ramach metody korytarzowej podmiot może ująć minimalną wartość **0,3 PLN** (czyli stratę aktuarialną niemieszczącą się w korytarzu **10 PLN – 7 PLN = 3 PLN** podzielone przez średnią pozostałą długość życia pracowników uczestniczących

w dziesięcioletnim programie) w kolejnym okresie rozliczeniowym albo zdecydować się na zastosowanie metody szybszego ujęcia, stosowanej konsekwentnie w miarę upływu czasu.

Strata aktuarialna w roku bieżącym	10
Wyniki aktuarialne w ubiegłych okresach	0
Minus: korytarz	(7)
Nadmiar	3
Minimalna kwota objęta obowiązkiem ujęcia	0,3

W ramach propozycji jednostka będzie musiała ująć stratę w kwocie **10 PLN** w innych całkowitych dochodach bieżącego okresu, w ten sposób przenosząc stratę aktuarialną w pełnej kwocie do bieżącego okresu.

Zmiana prezentacji

Projekt proponuje nową metodę prezentacji zmian w programach określonych świadczeń oraz wartości ich aktywów. Podmioty będą dzielić zmiany zobowiązania z tytułu określonych świadczeń oraz wartości godziwej aktywów programu na związane (1) z kosztami zatrudnienia, (2) kosztami finansowymi i (3) przeszacowaniem.

- **Koszty zatrudnienia** będą ujmowane w wyniku finansowym. Ograniczenia programu i koszty usług z poprzednich okresów wynikające z korekt programu będą ujmowane w kosztach okresu, w którym wprowadzono korekty niezależnie od tego, czy pracownicy nabyli już uprawnienia do związanych z nimi świadczeń, czy też nie. Zmiana ta eliminuje konieczność rozróżniania między ograniczeniami programu a ujemnymi kosztami zatrudnienia z przeszłości.
- **Koszty finansowe** - koszty odsetkowe netto będą prezentowane w ramach kosztów finansowych w wyniku finansowym (obecnie o tym, czy prezentować je w wyniku finansowym decyduje polityka rachunkowości jednostki). Ponadto dochody lub koszty odsetkowe netto

będą miernikiem oczekiwanej zmiany nadwyżki lub niedoboru wynikającej z wartości pieniądza w czasie (ten składnik kosztów finansowych nie obejmie części zysku z aktywów programu niewynikającej z upływu czasu). Koszty odsetkowe netto będą obliczane przy zastosowaniu jednej stopy dyskonta wysokiej jakości obligacji korporacyjnych do kwoty netto zobowiązania lub składnika aktywów programu zdefiniowanych świadczeń. Różnica między faktycznym zyskiem z aktywów programu a zmianą w stanie aktywów wynikającą z upływu czasu będzie ujmowana w innych całkowitych dochodach jako element przeszacowania.

W wielu przypadkach zastosowanie stawki odpowiadającej dochodowi rynkowemu z wysokiej jakości obligacji korporacyjnych może zmniejszyć dochód netto, ponieważ nie będzie on odzwierciedlał korzyści z oczekiwania wyższego zysku z inwestycji obciążonych większym ryzykiem. Zdaniem niektórych podmiotów może to sprzyjać zwiększeniu ostrożności inwestorów, co z kolei może prowadzić do podniesienia kosztów odpowiednich świadczeń.

- **Elementy przeszacowania**

Zyski i straty aktuarialne: Będą one obejmowały korekty płynące z doświadczenia oraz skutki zmian założeń aktuarialnych dotyczących zobowiązań z tytułu programu określonych świadczeń, tj. zysków i strat związanych z kosztami realizacji tych świadczeń. Zyski i straty aktuarialne nie będą już zależne od oczekiwanej stopy zwrotu z aktywów włączonych do programu, ponieważ zdaniem Rady oczekiwania podmiotu dotyczące zwrotu z aktywów programu są mniej odpowiednie niż faktyczny poziom zwrotu z tych aktywów i Rada obawia się, że element subiektywizmu w procesie ustalania prognozowanej stopy zwrotu mógłby prowadzić do nadużyć.

Zwrot z aktywów programu (po eliminacji czynnika wartości pieniądza w czasie): Kwota ta obejmuje dochody wygenerowane przez aktywa programu oraz zrealizowane

i niezrealizowane zyski i straty na tych aktywach pomniejszone o koszty odsetkowe netto ujęte jako koszty finansowania w wyniku finansowym oraz koszty poniesione w procesie zarządzania aktywami programu.

Zyski/straty z tytułu rozliczeń nierutynowych:

Niezależnie od charakteru, zyski i straty z tytułu rozliczeń stanowią korekty z doświadczenia (różnica między zobowiązaniem z tytułu zdefiniowanych świadczeń a faktyczną ceną rozliczeniową). Wobec tego wszystkie zyski i straty z rozliczenia ujmują się w innych całkowitych dochodach. Projekt proponuje prezentację zysków lub strat będących wynikiem rozliczenia pozarutynowego jako oddzielnych składników elementu przeszacowania (zyski/straty z tytułu rozliczeń rutynowych będą prezentowane jako część zysków i strat aktuarialnych).

Zmiany w ograniczeniach dotyczących ujmowania aktywów netto z tytułu programu określonych świadczeń: podmiot posiadający nadwyżkę środków w programie będzie nadal wyceniał składnik aktywów netto z tytułu programu określonych świadczeń według niższej z dwóch kwot: nadwyżki w programie określonych świadczeń i bieżącej wartości zwrotów lub zmniejszeń przyszłych dopłat do programu.

Projekt określa, że kwoty ujmowane w innych całkowitych dochodach natychmiast przenoszone są do niepodzielonego zysku i nie podlegają akumulacji w innych całkowitych dochodach.

Ujawnienia

Dla zwiększenia przejrzystości informacji dotyczących programu określonych świadczeń Rada proponuje przyjęcie następujących celów decydujących o sposobie ich przygotowania:

- wyjaśnienie charakteru programów określonych świadczeń danego podmiotu;

- wskazanie i wyjaśnienie kwot wynikających z tych programów przedstawionych w sprawozdaniu finansowym;
- opis wpływu programów określonych świadczeń oferowanych przez dany podmiot na przyszłe przepływy pieniężne (kwota, terminy i czynnik niepewności).

Propozycje projektu zakładają, że informacje ujawniane przez podmiot będą:

- uproszczone dzięki eliminacji możliwości rozłożenia w czasie ujęcia zysków i strat aktuarialnych;
- zawierały dodatkowe dane ilościowe dotyczące założeń aktuarialnych, w tym oddzielne informacje dotyczące aktuarialnych zysków i strat wynikających ze zmian w założeniach demograficznych, finansowych oraz z analiz wrażliwości dotyczących założeń aktuarialnych wykorzystywanych do określenia wysokości zobowiązania z tytułu programu określonych świadczeń. Konieczne będzie również ujawnienie bieżącej wartości zobowiązania z tytułu programu określonych świadczeń z wyłączeniem skutków prognozowanego wzrostu wynagrodzeń (określanego zwykle mianem „zobowiązania z tytułu świadczeń skumulowanych”);
- uwzględnienie opisu ryzyka związanego z programami określonych świadczeń oraz strategii inwestycyjnej dotyczącej aktywów programów, w tym czynników mogących spowodować różnice wysokości wpłat w okresie najbliższych pięciu lat względem bieżących kosztów zatrudnienia.

Podmioty uczestniczące w programach prowadzonych przez kilku pracodawców będą musiały prezentować znacznie więcej informacji niż obecnie dla umożliwienia użytkownikom sprawozdań finansowych lepszej oceny ryzyka wynikającego z uczestnictwa jednostki w takich programach.

Podmioty będą musiały rozważyć sposoby gromadzenia danych niezbędnych do przygotowania sensownych ujawnień - np. szeroko zakrojonych analiz wrażliwości. Ponadto opracowanie informacji dotyczących czynników mogących wpływać na poziom i termin przyszłych wpłat może wymagać zaangażowania aktuariuszów specjalizujących się w określaniu potrzeb finansowych programów określonych świadczeń.

Inne proponowane zmiany

Klasyfikacja świadczeń pracowniczych

Projekt zawiera propozycję uproszczenia klasyfikacji różnych rodzajów umów dotyczących świadczeń pracowniczych poprzez pogrupowanie w jedną kategorię „długoterminowe świadczenia pracownicze” dotychczasowych kategorii zdefiniowanych jako „świadczenia po okresie zatrudnienia” i „pozostałe długoterminowe świadczenia pracownicze”.

W efekcie wszystkie umowy świadczeń długoterminowych byłyby ujmowane i wyceniane w ten sam sposób i podlegałyby tym samym wymogom dotyczącym ujawniania informacji.

Projekt proponuje również zmianę czynników stosowanych do określenia długo- lub krótkoterminowego charakteru programu świadczeń pracowniczych. Świadczenia krótkoterminowe ograniczają się do programów, których rozliczenie spodziewane jest w terminie 12 miesięcy od zakończenia okresu sprawozdawczego, w którym świadczone określone usługi i przed zakończeniem stosunku pracy.

Wszystkie pozostałe programy świadczeń pracowniczych (z wyjątkiem świadczeń z tytułu rozwiązania stosunku pracy) uznawane są za świadczenia długoterminowe.

Podział na świadczenia krótko- i długoterminowe w oparciu o datę rozliczenia, nie o termin wymagalności wymagany w bieżącej wersji MSR 19 może spowodować klasyfikację większej liczby programów jako długoterminowych (co oznacza, że więcej programów będzie wycenianych na podstawie założeń aktuarialnych i rozliczanych metodą prognozowanych uprawnień jednostkowych).

Koszty podatkowe i administracyjne

Projekt proponuje eliminację opcji uwzględnienia kosztów administracyjnych programu jako zmniejszenia lub zwrotu z programu lub jako korekty zobowiązania z tytułu zdefiniowanych świadczeń dopuszczanej obecnie przez MSR 19. Zamiast tego jako zmniejszenie zwrotu z aktywów programu prezentowano by tylko koszty związane z zarządzaniem tymi aktywami. W zakresie jakim przyszłe koszty administracyjne są związane z zarządzaniem korzyściami z tytułu przyszłego lub bieżącego zatrudnienia powinny one być zawarte w bieżącej wartości zobowiązania z tytułu określonych świadczeń. Wpływ tej propozycji na wynik finansowy będzie zależał od tego, czy bieżąca polityka rachunkowości zakłada natychmiastowe zaliczenie tych kwot w koszty, czy też włączenie ich w kalkulację korytarza.

Projekt precyzuje również, że koszty bieżącego zatrudnienia będą obejmować należne podatki od składek i świadczeń programu związane z zatrudnieniem przed dniem sporządzenia sprawozdania finansowego.

Przyszły wzrost wynagrodzeń

Projekt proponuje usunięcie niejasności zawartej w MSR 19 przez sprecyzowanie, że w chwili określania, czy formuła świadczenia powoduje, że zatrudnienie pracownika w nadchodzących latach spowoduje znaczący przyrost świadczenia w porównaniu do lat poprzednich należy wziąć pod uwagę przyszły wzrost wynagrodzeń. W takim przypadku świadczenie ujmuje się metodą liniową.

Kwestie nieujęte w projekcie

Ponieważ Rada, publikując projekt, ograniczyła stawiane mu zadania do rozwiązania kwestii stanowiących przedmiot powszechnej krytyki oraz problemów, które można stosunkowo łatwo wyeliminować, pewnych kwestii w nim nie poruszono. W szczególności Rada zdecydowała się nie wracać do tematu dotyczącego wykorzystania stopy oprocentowania obligacji rządowych jako stopy dyskonta, kiedy rynek obligacji rządowych wysokiej jakości nie jest dostatecznie duży. Ponadto

nie rozwiązano trudności dotyczących rozliczania określonych programów sald pieniężnych (które projekt próbuje ująć w ramach zobowiązań zależnych od wkładu).

Zdaniem Rady rozwiązanie tego rodzaju kwestii wymaga fundamentalnej weryfikacji księgowości przyrzeczonych świadczeń zdefiniowanych, a w tej chwili Rada nie może się podjąć realizacji takiego projektu ze względu na mnogość innych zobowiązań.

Projekt nie uwzględnia również zmiany w sposobach określania wymogów dotyczących pułapu aktywów. Propozycja ogranicza się do bezpośredniego włączenia wymogów **KIMSF 14** do **MSR 19**. Jednak w przypadku braku zysków i strat aktuarialnych lub przyszłych okresów oraz kosztów zatrudnienia z okresów poprzednich obliczenie pułapu wartości aktywów powinno być łatwiejsze.

Przepisy przejściowe

Rada proponuje retrospektywne zastosowanie proponowanych zmian do **MSR 19** zgodnie z **MSR 8** „Zasady rachunkowości, zmiany wartości szacunkowych i korygowanie błędów”.

Dalsze działania

Rada spodziewa się, że proces wprowadzania poprawek do **MSR 19** zakończy się do czerwca 2011 roku. Nie podjęto jeszcze decyzji o dacie ich wejścia w życie. Zgodnie z zasadami ogólnymi ogłoszonymi w grudniu 2009 roku, Rada rozważy zbiorowo terminy wejścia w życie standardów, których opracowanie powinno zakończyć się do 30 czerwca 2011 roku. RMSR przewiduje wprowadzenie tych projektów w życie najwcześniej 1 stycznia 2013 roku.

W drugim kwartale 2010 roku Rada zamierza również opublikować zmiany sposobów rozliczania świadczeń z tytułu rozwiązania stosunku pracy w oparciu o projekt standardu z roku 2005.

III. Propozycja RMSR dotycząca opcji wartości godziwej dla instrumentów finansowych

Wprowadzenie

W maju RMSR opublikowała projekt standardu ED/2010/4 „Opcja wartości godziwej dla zobowiązań finansowych”, przedstawiający propozycje prezentacji zysków i strat na zobowiązaniach w opcji wartości godziwej. Propozycje te wpisują się w plan podniesienia jakości i uproszczenia księgowości instrumentów finansowych. W przypadku przyjęcia projektu podmioty klasyfikujące zobowiązania do kategorii wartości godziwej przez wynik finansowy (WGPWF) w opcji wartości godziwej nie będą mogły prezentować w wyniku finansowym zysku z tytułu pogorszenia lub straty z tytułu polepszenia własnego ryzyka kredytowego. Zyski i straty wynikłe ze zmian poziomu własnego ryzyka kredytowego jednostki będą prezentowane natomiast w innych całkowitych dochodach. Jest to reakcja Rady na krytyczne głosy wielu organów ustawodawczych, że ujmowanie skutków zmian własnego ryzyka kredytowego jednostki w wyniku finansowym nie stanowi użytecznej informacji i nie logiczne, ponieważ jednostka ujmuje zyski o ograniczonej możliwości realizacji w momencie, kiedy jej faktyczny wynik się pogarsza.

Po zakończeniu tego projektu RMSR zamknie pierwszy etap planu Rady związanego z zastąpieniem standardu MSR 39 „Instrumenty finansowe: ujmowanie i wycena” (pozostałe etapy dotyczą utraty wartości, księgowości zabezpieczeń oraz wyksięgowywania i nie zostały jeszcze zakończone). Ostateczne wytyczne – w tym ujawnienia obecnie wymagane przez MSSF 7 - znajdują się w MSSF 9. Termin nadsyłania uwag mija 16 lipca 2010 roku.

Propozycje

Zakres tego projektu standardu jest ograniczony. Skupia się on na dwóch następujących zagadnieniach:

- prezentacji skutków zmian własnego ryzyka kredytowego jednostki; oraz
- eliminacji wyjątku pozwalającego wyceniać w koszcie zobowiązania z tytułu instrumentów pochodnych rozliczanych pomocą przez

dostarczenie instrumentów kapitałowych nienotowanych na giełdach.

Prezentacja skutków zmian własnego ryzyka kredytowego jednostki

Projekt wprowadza rozróżnienie między zobowiązaniami finansowymi przeznaczonymi do obrotu a zobowiązaniami finansowymi wycenianymi w wartości godziwej przez wynik finansowy za pomocą opcji wartości godziwej. Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu będą nadal wyceniane w wartości godziwej, a wszystkie zmiany odnoszone na wynik finansowy.

Projekt proponuje zmianę prezentacji skutków zmian ryzyka kredytowego zobowiązania finansowego wycenianego w wartości godziwej przez wynik finansowy za pomocą opcji wartości godziwej. W ramach zwiększania przejrzystości rozliczeń projekt proponuje podejście dwuetapowe przy ujmowaniu tych zmian. Na pierwszym etapie jednostka prezentowałaby pełną zmianę wartości godziwej w wyniku finansowym. Na drugim etapie część odnosząca się do zmian własnego ryzyka kredytowego jednostki byłaby prezentowana jako kompensata wyniku finansowego jednostki i wykazywana w innych całkowitych dochodach.

Przykład: Podejście dwuetapowe

Jednostka wycenia zobowiązania finansowe w wartości godziwej przez wynik finansowy. Na początku roku 20X1 wartość bilansowa zobowiązania wynosiła 100 PLN, a na koniec 20X1 roku 110 PLN. Na zmianę wartości godziwej o 10 PLN składa się zmiana w kwocie 2 PLN dotycząca zwiększenia własnego ryzyka kredytowego jednostki oraz 8 PLN związane ze zmianami innych czynników ryzyka (np. spadkiem stóp procentowych). Zgodnie z projektem jednostka zaksięgowalaby następujące pozycje odpowiadające obu etapom:

Wn: Strata z przeszacowania (wynik fin.)	10
Ma: Zobowiązanie finansowe w WGPWF	10
Wn: Inne całkowite dochody	2
Ma: Wartość godziwa przypisywana własnemu ryzyku kredytowemu (wynik fin.)	2

Rada zdaje sobie sprawę, że projekt może doprowadzić do wystąpienia niedopasowania pozycji aktywów i zobowiązań, ponieważ wpływ na wynik finansowy miałyby całkowita zmiana wartości godziwej aktywów, ale tylko część zmiany wartości godziwej zobowiązań. Rada jest jednak zdania, że okoliczności takie będą występować w niewielu przypadkach, warto zatem wprowadzić jednolite podejście do zmian wartości godziwej własnego ryzyka kredytowego niezależnie od tego, czy doprowadzi ono do niedopasowania księgowego, czy nie.

Projekt proponuje utrzymanie metody opisanej w **MSSF 7** w przypadku określania kwoty zmiany wartości godziwej zobowiązania przypisywanego zmianie ryzyka kredytowego jednostki. Metoda domyślna opisana w **MSSF 7** zakłada, że zmiany wartości godziwej nieprzypisane do zmian ryzyka rynkowego (ogólnie wzorcowa stopa procentowa) przypisuje się ryzyku kredytowemu zobowiązania finansowego. Metoda alternatywna byłaby nadal dozwolona, gdyby wierniej prezentowała zmiany w ryzyku kredytowym związanym z danym zobowiązaniem finansowym.

Proponuje się, by nie było dozwolone odzyskiwanie kwot ujętych w innych całkowitych dochodach, ale nie ma zakazu przeniesienia innych składników kapitału własnego. Ma to szczególne znaczenie, jeżeli dana jednostka wykسیęgowuje zobowiązanie finansowe przed terminem wymagalności w kwocie różnej od jego wartości umownej. W takiej sytuacji wartość rezydualna ujęta w innych całkowitych dochodach może zostać przeniesiona do pozostałych składników kapitału własnego (np. zysku zatrzymanego). Oczywiście jeżeli jednostka spłaci zadłużenie na warunkach umownych w momencie wymagalności, nie będzie kwot możliwych do odzyskania, ponieważ skumulowane skutki zmian ryzyka kredytowego zobowiązania wyzerują się.

Paragraf 82 standardu **MSR 1** będzie zmodyfikowany tak, by wymagał oddzielnej prezentacji następujących pozycji w sprawozdaniu z całkowitych dochodów:

- zysków i strat netto ze zobowiązań finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy oraz
- kwoty przypisywanej zmianom poziomu ryzyka kredytowego zobowiązań.

Ponadto jednostka będzie musiała ujawnić kwotę prezentowaną w innych całkowitych dochodach zrealizowaną po wykسیęgowaniu zobowiązań finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy.

Zmiany wartości godziwej zobowiązań finansowych obowiązkowo wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy, np. instrumentów pochodnych – forwardów denominowanych w walutach obcych lub swapów stóp procentowych – będą nadal ujmowane w wyniku finansowym bez przenoszenia do innych całkowitych dochodów.

Eliminacja wyjątków kosztowych w przypadku zobowiązań z tytułu instrumentów pochodnych **MSSF 9** wyeliminował wyjątki wyceny według kosztu dopuszczalne przez **MSR 39** w odniesieniu do nienotowanych instrumentów kapitałowych i związanych z nimi instrumentów pochodnych, których wartości godziwej nie da się określić w sposób wiarygodny. Wyjątek ten pozostaje w mocy w przypadku zobowiązań z tytułu instrumentów pochodnych rozliczanych w formie przekazania nienotowanych instrumentów kapitałowych, których wartości godziwej nie da się wiarygodnie określić (np. wystawiona opcja, przy wykonaniu której jednostka dostarcza nienotowane udziały jej posiadaczowi). Projekt proponuje eliminację tego wyjątku dla zobowiązań z tytułu instrumentów pochodnych celem zapewnienia spójności z **MSSF 9** w odniesieniu do podobnych instrumentów stanowiących aktywa pochodne.

Co się nie zmieni?

Projekt ten jest zakończeniem rozważań **RMSR** dotyczących propozycji klasyfikacji i wyceny zobowiązań finansowych. W efekcie podstawowy model księgowości zobowiązań finansowych przedstawiony w **MSR 39** nie zmieni się.

Nadal będą istniały dwie kategorie wyceny: wartość godziwa przez wynik finansowy (**WGPWF**) i koszt zamortyzowany. Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu nadal będą wyceniane w **WGPWF**, a wszystkie inne zobowiązania finansowe – po koszcie zamortyzowanym, chyba że zostanie zastosowana opcja wartości godziwej z wykorzystaniem kryteriów przedstawionych w **MSR 39**.

Proponowana data wejścia w życie i postanowienia przejściowe

Projekt nie zawiera propozycji wejścia w życie, ale Rada chciałaby, by wszystkie etapy opracowywania nowego standardu dotyczącego instrumentów finansowych weszły w życie równocześnie. Oczekuje się zatem, że datą ich wejścia w życie będzie 1 stycznia 2013 roku (czyli data wejścia w życie **MSSF 9**). Rada proponuje również dopuszczenie wcześniejszego zastosowania wszystkich wymogów wprowadzonych wskutek opracowania nowego standardu. Rada proponuje, by jednostki zainteresowane wcześniejszym zastosowaniem propozycji stosowały jednocześnie obowiązkowo wszystkie wymogi **MSSF 9**, których nie zdążyły jeszcze wdrożyć. Chodzi o to, by zredukować liczbę przypadków potencjalnych rozbieżności między poszczególnymi podmiotami. Projekt proponuje pełne retrospektywne zastosowanie wymogów zgodnie z **MSR 8**.

MSSF które jeszcze nie weszły w życie albo nie zostały jeszcze zatwierdzone przez UE

Nazwa Standardu	Tytuł	Obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się (lub później)	Zatwierdzony* lub oczekuje się zatwierdzenia (wg raportu EFRAG z dnia 28 maja 2010)
Standardy MSR/MSSF			
MSSF 9 (listopad 2009)	Instrumenty finansowe	1 styczeń 2013	Nie określono jeszcze terminu
MSR 24 (znowelizowany w listopadzie 2009)	Ujawnianie informacji na temat podmiotów powiązanych	1 styczeń 2011	II kwartał 2010
Zmiany do MSSF 1 (styczeń 2010)	Ograniczone zwolnienie dla jednostek stosujących MSSF po raz pierwszy w zakresie ujawnień danych porównawczych wymaganych przez MSSF 7	1 lipiec 2010	II kwartał 2010
Zmiany do MSSF 1 (lipiec 2009)	Dodatkowe zwolnienia dla jednostek stosujących MSSF po raz pierwszy	1 styczeń 2010	II kwartał 2010
Zmiany do MSSF 2 (czerwiec 2009)	Transakcje płatności w formie akcji rozliczane w środkach pieniężnych w grupie kapitałowej	1 styczeń 2010	23 marzec 2010
Doroczne poprawki do MSSF (kwiecień 2009)	Doroczne poprawki do MSSF 2009	1 lipiec 2009 lub 1 styczeń 2010 (zależnie od standardu) ¹	23 marzec 2010
Doroczne poprawki do MSSF (maj 2010)	Doroczne poprawki do MSSF 2010	1 lipiec 2010 lub 1 styczeń 2011 (zależnie od standardu)	IV kwartał 2010
Interpretacje			
KIMSF 19 (listopad 2009)	Rozliczenie zobowiązań finansowych instrumentami kapitałowymi	1 lipiec 2010	II kwartał 2010
Zmiany do KISMF 14 (listopad 2009)	Przedpłaty związane z minimalnymi wymogami finansowania	1 styczeń 2011	II kwartał 2010

* Podano istotne daty zatwierdzenia standardów przez UE dla sytuacji gdy data zatwierdzenia standardów przez UE może być bliska dacie zatwierdzenia sprawozdania finansowego.

Nota 1: Zmiany zatwierdzone przez UE dotyczą okresów rocznych rozpoczynających się w dniu 1 stycznia 2010 lub później.

Nasze publikacje i przydatne linki

Nasze publikacje poświęcone MSSF w języku polskim

Tytuł	Opis
 Praktyczny przewodnik po MSSF 2010	Przewodnik zawiera streszczenia zapisów wszystkich MSSF z uwzględnieniem zmian w MSSF wydanych do końca października 2009 r. oraz porównanie z Ustawą o rachunkowości (PSR).
 Wzór skonsolidowanego sprawozdania zgodnego z MSSF za rok zakończony 31 grudnia 2009 roku	Wzór skonsolidowanego sprawozdania finansowego opracowany w celu zilustrowania ujawnień wymaganych przez Międzynarodowe Standardy Sprawozdawczości Finansowej (MSSF) w kształcie zatwierdzonym przez Unię Europejską, dla sprawozdań finansowych sporządzanych za okresy rozpoczynające się w dniu 1 stycznia 2009 roku i później.
 Lista kontrolna ujawnień wymaganych w sprawozdaniach finansowych wg MSSF sporządzonych według stanu na 31 grudnia 2009 roku	Lista kontrolna stanowiąca podsumowanie wymogów Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej (MSSF) dotyczących ujawnień i prezentacji. Lista kontrolna jest narzędziem pomagającym użytkownikom w stwierdzeniu, czy zostały spełnione wymogi MSSF dotyczące prezentacji i ujawniania. Nie obejmuje natomiast wymogów MSSF dotyczących ujęcia i wyceny.
 Przewodnik po MSR 34 Śródroczna sprawozdawczość finansowa	Przewodnik ten omawia Standard jako całość, wytyczne zastosowania Standardu oraz przedstawia liczne praktyczne przykłady. Dodatkowo Przewodnik ten zawiera wzorcowe śródroczne sprawozdanie finansowe mające na celu zilustrowanie wymogów prezentacji i ujawnień informacji dodatkowych w myśl MSR 34 jak i Listę kontrolną zgodności z Standardem.
 Przewodnik po MSSF 8 Segmenty Operacyjne	Publikacja przedstawia najważniejsze zasady związane z implementacją i zastosowaniem MSSF 8, wykorzystując liczne przykłady zastosowania poszczególnych rozwiązań zawartych w standardzie, jak również przykładowe formy prezentacji danych o segmentach operacyjnych.

Publikacje można uzyskać bezpłatnie na stronie Deloitte: www.deloitte.com/view/pl_PL/pl/zagadnienia/mssf/ oraz IAS Plus: www.iasplus.com/country/poland.htm.

Przydatne linki

MSSF

www.deloitte.com/pl/MSSF

Publikacje i aktualne informacje dotyczące MSSF.

www.iasplus.com

Na tej stronie można znaleźć aktualne informacje dotyczące zmian w MSSF i interpretacjach oraz praktyczne materiały źródłowe.

www.iasb.org

Rada Międzynarodowych Standardów Rachunkowości (RMSR)

www.ifac.org

Międzynarodowa Federacja Księgowych (IFAC)

US GAAP

www.fasb.org

Amerykańska Rada ds. Standardów Rachunkowości

www.sec.gov

Komisja ds. Papierów Wartościowych i Giełd USA

Polskie Standardy Rachunkowości

www.mf.gov.pl

Ministerstwo Finansów

www.kpwig.gov.pl

Komisja ds. Papierów Wartościowych i Giełd

www.kibr.org.pl

Krajowa Izba Biegłych Rewidentów

www.skwp.org.pl

Stowarzyszenie Księgowych w Polsce

Unia Europejska

www.europa.eu.int

Unia Europejska (strona główna)

www.efrag.org

Europejska Grupa Doradcza ds. Sprawozdawczości Finansowej

www.fee.be

Europejska Federacja Księgowych

www.cesr-eu.org

Komitet Europejskich Regulatorów Rynku Papierów Wartościowych

Deloitte

www.deloitte.com/pl/audyt

Dodatkowe informacje dotyczące usług, programów, szkoleń i publikacji

www.deloitte.com/pl

Deloitte Polska

www.deloitte.com

Deloitte Global

Kontakt

Więcej informacji można uzyskać od członków
Zespołu Technicznego Deloitte Audit.

Członkowie Zespołu Technicznego Deloitte Audit:

Zbigniew Adamkiewicz
Partner
E-mail:
zadamkiewicz@deloitteCE.com

Jarosław Suder
Starszy Menedżer
E-mail:
jsuder@deloitteCE.com

Paweł Tendera
Specjalista
E-mail:
ptendera@deloitteCE.com

Deloitte świadczy usługi audytorskie, konsultingowe, doradztwa podatkowego i finansowego klientom z sektora publicznego oraz prywatnego, działającym w różnych branżach. Dzięki globalnej sieci firm członkowskich obejmującej 140 krajów oferujemy najwyższej klasy umiejętności, doświadczenie i wiedzę w połączeniu ze znajomością lokalnego rynku. Pomagamy klientom odnieść sukces niezależnie od miejsca i branży, w jakiej działają. 168 000 pracowników Deloitte na świecie realizuje misję firmy: stanowić standard najwyższej jakości.

Specjalistów Deloitte łączy kultura współpracy oparta na zawodowej rzetelności i uczciwości, maksymalnej wartości dla klientów, lojalnym współdziałaniu i sile, którą czerpią z różnorodności. Deloitte to środowisko sprzyjające ciągłemu pogłębianiu wiedzy, zdobywaniu nowych doświadczeń oraz rozwojowi zawodowemu. Eksperti Deloitte z zaangażowaniem współtworzą społeczną odpowiedzialność biznesu, podejmując inicjatywy na rzecz budowania zaufania publicznego i wspierania lokalnych społeczności.

Nazwa Deloitte odnosi się do Deloitte Touche Tohmatsu, podmiotu prawa szwajcarskiego i jego firm członkowskich, które stanowią oddzielne i niezależne podmioty prawne. Dokładny opis struktury prawnej Deloitte Touche Tohmatsu oraz jego firm członkowskich można znaleźć na stronie www.deloitte.com/pl/onas.

Powyższa publikacja zawiera jedynie informacje natury ogólnej. Deloitte Touche Tohmatsu, firmy członkowskie oraz podmioty stowarzyszone nie świadczą tym samym, ani nie przedstawiają w tej publikacji porad księgowych, podatkowych, inwestycyjnych, finansowych, konsultingowych, prawnych czy innych. Nie należy także wyłącznie na podstawie zawartych tu informacji podejmować jakichkolwiek decyzji dotyczących Państwa działalności. Przed podjęciem jakichkolwiek decyzji lub działań dotyczących kwestii finansowych czy biznesowych powinni Państwo skorzystać z porady profesjonalnego doradcy.

Deloitte Touche Tohmatsu, firmy członkowskie oraz podmioty stowarzyszone nie ponoszą odpowiedzialności za jakiegokolwiek szkody wynikające z wykorzystania informacji zawartych w publikacji ani za Państwa decyzje podjęte w związku z tymi informacjami. Osoby korzystające z powyższej publikacji robią to na własne ryzyko i ponoszą pełną związaną z tym odpowiedzialność.

© 2010 Deloitte Polska. Member of Deloitte Touche Tohmatsu